

2016/2 | BÖRTÖNSTATISZTIKAI SZEMLE

BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET

BÖRTÖNSTATISZTIKAI SZEMLE

Impresszum

Kiadja
a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

1054 Budapest, Steindl Imre u. 8.

Felelős kiadó:
Csóti András bv. altábornagy, országos parancsnok

Felelős szerkesztő:
Somogyvári Mihály bv. őrnagy

Szerkesztők:
Drexler Bernadett bv. őrnagy
Sánta Livia bv. őrnagy
Rutkai Kata
Veszeli Dániel bv. alezredes

Borítófotó:
BVOP archívum

ISSN 2416-0881

2016

TARTALOM

I. BEVEZETŐ	3
II. FOGVATARTOTTI STATISZTIKÁK	4
Fogvatartottak száma és demográfiai adatai	4
Fogvatartással összefüggő adatok	6
III. SZAKMAI TEVÉKENYSÉGRE VONATKOZÓ ADATOK.....	12
Biztonsági tevékenységre vonatkozó adatok	12
Munkáltatás adatai	13
A büntetés-végrehajtási pártfogás adatai	15
IV. NŐI FOGVATARTOTTAK HELYZETE	18
V. FOGALOMTÁR	29

I. BEVEZETŐ

Jelen kiadvány célja, hogy időszaki statisztikákat szolgáltatson a Büntetés-végrehajtási Szervezet által fogvatartottak főbb adatairól, illetve a szervezet tevékenységéről. Közérdekű adatszolgáltatás törvényi kötelezettsége mellett széleskörű és aktuális háttérrel kívánunk biztosítani kutatások, elemzések elkészítéséhez.

A fogvatartotti adatok a Büntetés-végrehajtási Szervezet fogvatartotti nyilvántartó szoftveréből lekért statisztikákból, illetve a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága egyes főosztályainak adatgyűjtései alapján lettek összeállítva.

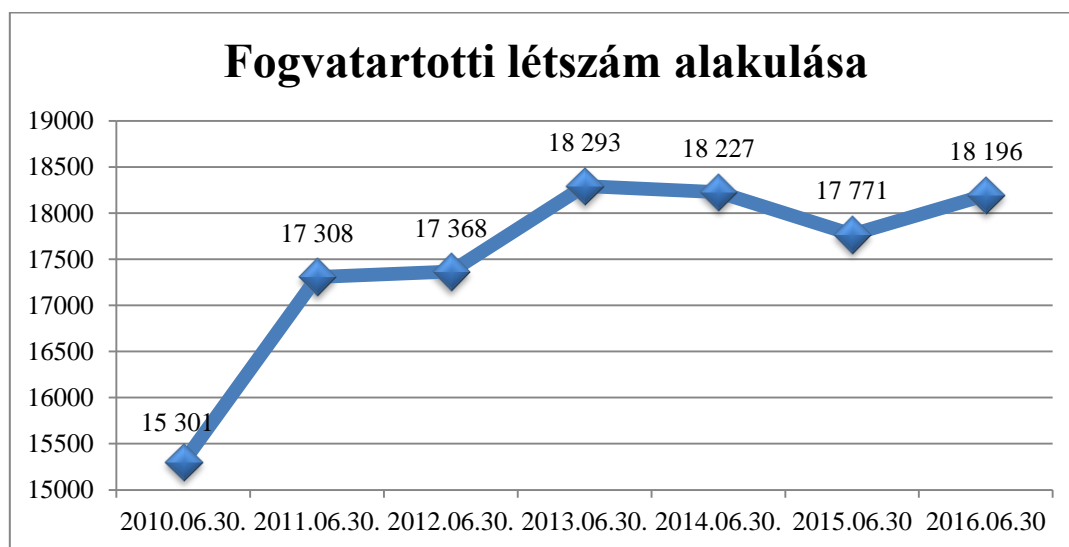
A statisztikák értelmezésénél figyelembe kell venni, hogy a fogvatartottakra vonatkozó számok dinamikus adatok, a fogvatartottak létszáma egy nap alatt akár többször is változhat. Ebből fakadóan a statisztikák egy része csak az adatok előállításának dátumával együtt értelmezhető.

A kiadvány az általános szervezeti adatokon túl minden alkalommal tartalmaz egy speciális fogvatartotti csoportokra, vagy a büntetés-végrehajtás egy speciális területére vonatkozó fejezetet. Jelen számban a női fogvatartottakra vonatkozó büntetés-végrehajtási adatokat mutatjuk be részletesebben.

II. FOGVATARTOTTI STATISZTIKÁK

Fogvatartottak száma és demográfiai adatai

2016. I. félév végén a fogvatartotti létszám 18 196 fő volt, ami enyhe emelkedést mutat az előző évek hasonló időszakokra vonatkozó adataihoz képest. A fogvatartotti létszámemelkedést vélhetően az őrizetesek és elzárásra beutaltak létszámának növekedése magyarázza (ami a végrehajtási fokozat szerinti megoszlásban is visszaköszön), az elítéltek számának összességében nagyon enyhe emelkedése mellett.

1. ábra

A nemek szerinti megoszlás tekintetében elmondható, hogy mindössze 7,4% a nők aránya, s az összes fogvatartott alig több mint 1 százaléka fiatalkorú (1,26%). Érdekes adat, hogy a fiatalkorú fogvatartottak aránya (és összlétszáma is) a tavalyi évhez¹ képest némileg csökkent, s közöttük pedig a nők aránya csupán 4,33% (ami azonban a tavalyi adatokhoz képest növekedő arányt jelent).

<i>Fogvatartottak nem szerinti megoszlása</i>				
	<i>Összes fogvatartott</i>		<i>Ebből fk. börtön és fk. fogház</i>	
	<i>Fő</i>	<i>%</i>	<i>Fő</i>	<i>%</i>
<i>Férfi</i>	16 859	92,6%	221	1,21%
<i>Nő</i>	1 337	7,4%	10	0,05%
<i>Összesen:</i>	<i>18 196</i>	<i>100 %</i>	<i>231</i>	<i>1,26%</i>

1. táblázat

¹ 2015. félév végi adatok alapján a fiatalkorú fogvatartottak száma 288 fő volt, melyből 10 fő nő. Lásd: Börtönstatisztikai Szemle 2015/2.

<i>Fogvatartottak megoszlása nem szerint</i>												
	<i>2011.06.30.</i>		<i>2012.06.30.</i>		<i>2013.06.30.</i>		<i>2014.06.30.</i>		<i>2015.06.30.</i>		<i>2016.06.30.</i>	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
<i>Előzetesen letartóztatott</i>	4 158	344	4 093	364	4 464	382	4 096	415	3 628	314	3 482	321
<i>Elítélt</i>	11 634	810	11 744	824	12 064	909	12 354	880	12 373	948	12 698	935
<i>Kényszergyógykezelt</i>	155	31	152	30	139	28	133	25	136	26	137	27
<i>Elzárásra beutalt</i>	143	33	135	26	235	72	252	72	299	47	468	54
<i>Őrizetes²</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	74	0
<i>Összesen:</i>	16 090	1 218	16 124	1 244	16 902	1 391	16 835	1 392	16 436	1 335	16 859	1 337
<i>Megoszlás:</i>	93,0%	7,0%	92,8%	7,2%	92,4%	7,6%	92,4%	7,6%	92,5%	7,5%	92,6%	7,4%

2. táblázat

A fogvatartott nők aránya alapvetően nem változott az elmúlt években a fenti adatok szerint, a 2011-es évektől nagyjából állandó szinten, 7-7,5% körül mozog.

<i>Elítéltek életkor szerinti megoszlása (fő)</i>						
	<i>2011.06.30.</i>	<i>2012.06.30.</i>	<i>2013.06.30.</i>	<i>2014.06.30.</i>	<i>2015.06.30.</i>	<i>2016.06.30.</i>
<i>14-17 évig</i>	48	41	33	48	20	18
<i>18-24 évig</i>	1 992	1 980	1 934	1 940	1 998	1 774
<i>25-29 évig</i>	2 050	1 937	1 992	2 063	2 114	2 222
<i>30-39 évig</i>	4 311	4 431	4 412	4 350	4 143	4 214
<i>40-49 évig</i>	2 735	2 861	3 233	3 267	3 347	3 567
<i>50-59 évig</i>	1 100	1 083	1 114	1 240	1 331	1 425
<i>60 éves és idősebb</i>	208	235	255	326	368	413
<i>Összesen:</i>	12 444	12 568	12 973	13 234	13 321	13 633

3. táblázat

Az elítéltek életkor szerinti megoszlásában évek óta az tapasztalható, hogy legnagyobb számban a 30-39 év közötti korosztály van jelen, ugyanakkor az időskorú fogvatartottak száma évről évre növekszik, míg a fiatalabb (24 év alatti) korosztályok aránya csökken. Ez látható a konkrét korcsoportok mellett az elítéltek életkori kategóriáinak arányát bemutató alábbi táblázaton is.

² A kategóriába az idegenrendészeti őrizetek szerepelnek.

<i>Elítéltek életkori arányai (%)</i>						
	<i>2011.06.30.</i>	<i>2012.06.30.</i>	<i>2013.06.30.</i>	<i>2014.06.30.</i>	<i>2015.06.30.</i>	<i>2016.06.30.</i>
<i>14-17 évig</i>	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2	0,1
<i>18-24 évig</i>	16,0	15,8	14,9	14,7	15,0	13,0
<i>25-29 évig</i>	16,5	15,4	15,4	15,6	15,9	16,3
<i>30-39 évig</i>	34,6	35,3	34,0	32,9	31,1	30,9
<i>40-49 évig</i>	22,0	22,8	24,9	24,7	25,1	26,2
<i>50-59 évig</i>	8,8	8,6	8,6	9,4	10,0	10,5
<i>60 éves és idősebb</i>	1,7	1,9	2,0	2,5	2,8	3,0
<i>Összesen:</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

4. táblázat

Jól látható, hogy az elítéltek két legnépesebb csoportja az elmúlt évek adataihoz hasonlóan a 30-39 és a 40-49 éves korosztály, akik együttesen az elítéltek 57%-át teszik ki. A Börtönstatisztikai Szemle 2015/1. számában az időskorú fogvatartottakkal foglalkoztunk bővebben, kifejtve létszámuk alakulását és egyéb fogvatartási jellemzőiket.³

Fogvatartással összefüggő adatok

<i>Fogvatartottak összlétszáma</i>												
	<i>2011.06.30.</i>		<i>2012.06.30.</i>		<i>2013.06.30.</i>		<i>2014.06.30.</i>		<i>2015.06.30.</i>		<i>2016.06.30.</i>	
	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>
<i>Előzetesen letartóztatott</i>	4502	26,0	4457	25,7	4846	26,5	4511	24,7	3942	22,2	3803	20,9
<i>Elítélt</i>	12444	71,9	12568	72,4	12973	70,9	13234	72,6	13321	75,0	13633	74,9
<i>Kényszergyógykezelés</i>	186	1,1	182	1,0	167	0,9	158	0,9	162	0,9	164	0,9
<i>Elzárásra beutalt</i>	176	1,0	161	0,9	307	1,7	324	1,8	346	1,9	522	2,9
<i>Őrizetes</i>	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	74	0,4
<i>Összesen:</i>	<i>17308</i>	<i>100</i>	<i>17368</i>	<i>100</i>	<i>18293</i>	<i>100</i>	<i>18227</i>	<i>100</i>	<i>17771</i>	<i>100</i>	<i>18196</i>	<i>100</i>

5. táblázat

A fogvatartottak létszámának változását, illetve a különböző végrehajtási fokozatban lévők létszámait megfigyelve kiderül, hogy a fogvatartottak 75%-a jogerősen elítélt. Tovább elemezve az idősoros adatokat látható, hogy az előzetesen letartóztatottak aránya csökkent, míg az elzárásra beutaltak aránya nőtt.

Az elzárás alatt állók létszámárányának folyamatos növekvő tendenciája komoly szakmai kihívások elé állítja a Bv. Szervezetet.

³ Lásd: <http://bv.gov.hu/bortonstatisztikai-szemle>

Elítéltek végrehajtási fokozat szerinti megoszlása												
	2011.06.30.		2012.06.30.		2013.06.30.		2014.06.30.		2015.06.30.		2016.06.30.	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
Fegyház	3023	24,3	3420	27,2	3617	27,9	3785	28,6	4008	30,1	4377	32,1
Börtön	7351	59,1	7399	58,9	7591	58,5	7782	58,8	7684	57,7	7828	57,4
Fogház	1021	8,2	890	7,1	896	6,9	958	7,2	938	7,0	814	6,0
Pb. és közérdekű munka átváltoztatása	665	5,3	531	4,2	563	4,3	374	2,8	403	3,0	383	2,8
Fk. Börtön	200	1,6	191	1,5	161	1,2	177	1,3	159	1,2	129	0,9
Fk. Fogház	184	1,5	137	1,1	145	1,1	158	1,2	129	1,0	102	0,7
Összesen:	12444	100	12568	100	12973	100	13234	100	13321	100	13633	100

6. táblázat

A fenti táblázatok adatai alapján elmondható, hogy az elítéltek között évről évre a börtön fokozatú büntetések dominálnak. Ugyanakkor enyhe növekedés figyelhető meg a legszigorúbb fokozatra, a fegyházbüntetésre ítélt vonatkozásában.

Fiatalkorú fogvatartottak esetében csak fogház és börtön fokozat szabható ki, a két lehetséges végrehajtási fokozat aránya közel azonos szinten mozog az elmúlt években.

A következő táblázat a – korábban már tárgyalt – nem szerinti megoszlást mutatja, azonban már csak a jogerősen elítéltek, és végrehajtási fokozataik arányai vonatkozásában.

Elítéltek megoszlása nem szerint (%)										
	2012.06.30		2013.06.30		2014.06.30		2015.06.30		2016.06.30	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Fegyház	27,9	16,9	28,7	17,3	29,2	19,7	30,7	22,6	32,6	24,8
Börtön	58,1	69,3	57,9	66,9	58,3	65,5	57,2	63,9	56,9	64,5
Fogház	6,9	9,1	6,7	9,1	7,1	9,1	6,8	9,8	5,9	6,4
Pb. és közérdekű munka átv.	4,3	3,8	4,2	5,8	2,7	4,5	3,1	2,6	2,8	3,2
Fk. Börtön	1,6	0,5	1,3	0,6	1,4	0,9	1,2	0,8	1,0	0,9
Fk. Fogház	1,1	0,5	1,2	0,3	1,3	0,3	1,0	0,2	0,8	0,2
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Megoszlás:	93,40%	6,60%	93,00%	7,00%	93,40%	6,60%	92,90%	7,10%	93,20%	6,80%

7. táblázat

A nem szerinti megoszlásnál látható, hogy az enyhébb fokozatokban, mint a fogház és börtön fokozat, a nők férfiakkal viszonyított aránya nagyobb, míg a fegyház fokozat kevésbé jellemző.

<i>Szucid cselekmények</i>								
		<i>2013. I. félév</i>	<i>2013. II. félév</i>	<i>2014. I. félév</i>	<i>2014. II. félév</i>	<i>2015. I. félév</i>	<i>2015. II. félév</i>	<i>2016. I. félév</i>
<i>Fogvatartottak létszáma</i>		18 293	18 146	18 227	18 204	17 771	17 909	18 196
<i>Öngyilkosság</i>	Fő	3	4	3	3	2	3	1
	Féléves ráta ⁴	1,64	2,20	1,65	1,65	1,13	1,68	0,55
<i>Öngyilkossági kísérlet</i>	Fő	25	17	22	27	17	25	6
	Féléves ráta	13,67	9,37	12,07	14,83	9,57	13,96	3,30

8. táblázat

Az öngyilkosságra és öngyilkossági kísérletre vonatkozó fenti számok csak azokat az eseteket jelölik, amelyek mögött valós⁵ szucid krízis áll.

Az intézeteken belüli önkárosítások háttérében ugyanis nem minden esetben áll feltétlenül valós meghalási szándék, hanem többek között *feszültség-levezetés* (falc), illetve a *prizonális problémák* által kiváltott (idetartoznak a helyzeti előnyök megszerzésében motivált „manipulatívnak” nevezhető) cselekmények is befolyásolhatják. Ezen utóbbi esetek – tehát a nem valós szucid szándékú kisebb önkárosítások – adatai a fenti táblázatban nem szerepelnek.

A 2016. évi I. félévi adatok alapján elmondható, hogy az ebben a félévben bekövetkezett öngyilkosságok száma az elmúlt hat félévhez viszonyítva a legalacsonyabb. Az adott évi első és második félévi adatokat összevetve megállapítható, hogy befejezett öngyilkosságok száma az elmúlt években a második félévekben volt magasabb, illetve a 2014-es évben a két félévre jutó öngyilkosságok száma megegyezett. Ugyanakkor éves szinten az öngyilkosságok száma, illetve rátája is csökkenést mutat.

⁴ Féléves ráta: 10.000 fogvatartottra jutó érték, arányszám. Az adatok egy félévre vonatkoznak.

⁵ Olyan eseteket értünk valós szucid krízis alatt, ahol az exploráció, tesztek és egyéb pszichológiai módszerek által közvetlen öngyilkossági veszélyhelyzet mutatható ki.

Az alábbi táblázat az elítéltek visszaesés szerinti megoszlását mutatja. Az elítélt férfiak és nők között is az első büntényes elkövetők vannak többségben, továbbá az összes elítélthez viszonyított arányuk az elmúlt évek idősoros adatait figyelembe véve enyhén növekszik (2014-ben 45%, 2015-ben 47%, 2016-ban pedig 49%), miközben létszám szerinti értékeket figyelembe véve az első büntényesek létszáma csökkent a 2015.06.30-ai adatokhoz képest. Ugyanakkor a férfiak és nők visszaesési adatainak összevetésében a vizsgált időszakon belül nem figyelhető meg tendenciaszerű változások.

<i>Elítéltek visszaesés szerinti megoszlása</i>												
	2011.06.30.		2012.06.30.		2013.06.30.		2014.06.30.		2015.06.30.		2016.06.30.	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
<i>Első büntényes</i>	4 839	562	4 867	560	4 892	574	5 268	575	5 580	610	5 371	484
<i>Visszaeső, különös visszaeső</i>	3 542	180	3 722	192	3 891	223	3 986	219	3 841	232	3 264	164
<i>Többszörös visszaeső</i>	2 878	59	2 835	64	2 983	104	2 776	75	2 674	96	2 482	96
<i>Összesen:</i>	<i>11 259</i>	<i>801</i>	<i>11 424</i>	<i>816</i>	<i>11 766</i>	<i>901</i>	<i>12 030</i>	<i>869</i>	<i>12 095</i>	<i>938</i>	<i>11 117</i>	<i>744</i>

9. táblázat

Ugyanezen megoszlás a fiataloknál az alábbi táblázatban látható. A fiatalok elítéltek vonatkozásában szintén az első büntényesek dominanciája figyelhető meg, számuk azonban az előző évhez képest jelentős visszaesést mutat, ugyanúgy, ahogy a fiatalok elítéltek összlétszáma is.

<i>Fiatalkorú elítéltek visszaesés szerinti megoszlása</i>												
	2011.06.30.		2012.06.30.		2013.06.30.		2014.06.30.		2015.06.30.		2016.06.30.	
	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>	<i>fő</i>	<i>%</i>
<i>Első büntényes</i>	334	87,0	289	88,1	280	91,5	307	91,6	257	89,2	205	89,9
<i>Visszaeső, különös visszaeső</i>	47	12,2	36	11,0	25	8,2	28	8,4	26	9,0	19	8,3
<i>Többszörös visszaeső</i>	3	0,8	3	0,9	1	0,3	0	0,0	5	1,7	4	1,8
<i>Összesen:</i>	<i>384</i>	<i>100,0</i>	<i>328</i>	<i>100,0</i>	<i>306</i>	<i>100,0</i>	<i>335</i>	<i>100,0</i>	<i>288</i>	<i>100,0</i>	<i>228</i>	<i>100,0</i>

10. táblázat

A kiszabott büntetés tartamának vonatkozásában elmondható, hogy évről évre az 1-2 évig terjedő szabadságvesztés volt jellemző, azonban ugyanez a 2015.06.30-i és a 2016.06.30-i adatok szerint már az 5-10 évig terjedő büntetések többségét hozza. A kiszabott büntetések átlagos tartama azonban jellemzően a két érték között van.

Jellemző, hogy a szabadság tartama szerinti megoszlás arányait tekintve az egy év alatti tételek csökkennek, az egy év feletti tételek pedig arányaiban növekedést mutatnak.

Elítéltek szabadságvesztés tartama szerinti megoszlása												
	2011.06.30.		2012.06.30.		2013.06.30.		2014.06.30.		2015.06.30.		2016.06.30.	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
1 hónapig	45	4	41	0	56	5	69	8	71	3	46	6
1 hónaptól - 6 hónapig	791	59	682	52	760	76	566	41	498	39	481	36
6 hónaptól - 1 évig	1860	143	1663	119	1531	113	1438	93	1378	96	1293	80
1-2 évig	2352	152	2471	175	2424	207	2604	172	2616	194	2734	183
2-3 évig	1495	136	1582	142	1631	145	1737	159	1648	153	1842	140
3-5 évig	1930	163	1926	163	2005	169	2041	194	2061	198	2213	217
5-10 évig	1891	94	2168	111	2393	129	2535	139	2721	173	2898	193
10 év felett	666	41	657	45	711	46	768	56	808	69	877	67
Életfogytiglani	229	9	234	9	255	11	272	7	294	13	314	13
Összesen:	11259	801	11424	816	11766	901	12030	869	12095	938	12698	935

11. táblázat

A fiatalok elítéltekre kiszabott büntetés tartamának tekintetében már egységesebb képet kapunk: az elmúlt években mindvégig az 1-2 évig terjedő szabadságvesztés dominált. Esetükben – a felnőtt korúak ítéleteihez hasonlóan – az egy év alatti ítéleti idők kevésbé jellemzőek, illetve az idősor adatai alapján ezen ítéletek arányai csökkennek is. Másik érdekessége az adatoknak, hogy az 5-10 év közötti ítéletek aránya a korábbi emelkedés után most stabilizálódni látszik.

Fiatalkorú elítéltek szabadságvesztés tartama szerinti megoszlása							
	2010.06.30.	2011.06.30.	2012.06.30.	2013.06.30.	2014.06.30.	2015.06.30.	2016.06.30.
1 hónapig	0	0	0	0	0	0	0
1 hónaptól - 6 hónapig	29	34	21	30	27	26	7
6 hónaptól - 1 évig	54	60	50	50	53	51	34
1-2 évig	109	119	96	86	99	79	87
2-3 évig	91	84	70	63	71	65	45
3-5 évig	56	63	71	52	54	39	36
5-10 évig	11	14	16	21	25	24	19
10 év felett	7	10	4	4	6	4	3
Összesen:	357	384	328	306	335	288	231

12. táblázat

Az alábbi táblázatban az idegen állampolgárságú fogvatartottak száma és végrehajtási fokozat szerinti megoszlása látható.

Látható, hogy a külföldi állampolgárságú fogvatartottak száma – ahogy alapvetően az elítélti létszám is – évről évre növekszik, arányuk az összfogvatartotti populációhoz viszonyítva az elmúlt évek 3-4%-ához képest az idei évben elérte az 5%-ot. Fontos leszögezni, hogy a nemzetközi adatokhoz viszonyítva ez az arány nem kiugróan magas, hasonló a környező országok büntetés-végrehajtási intézeteiben elhelyezett idegen állampolgárságú fogvatartottak arányához.

<i>Idegen állampolgárságú fogvatartottak</i>							
	<i>2010.06.30.</i>	<i>2011.06.30.</i>	<i>2012.06.30.</i>	<i>2013.06.30.</i>	<i>2014.06.30.</i>	<i>2015.06.30.</i>	<i>2016.06.30.</i>
<i>Fegyház</i>	49	73	78	73	109	118	137
<i>Börtön</i>	87	131	128	110	129	153	234
<i>Fk. börtön</i>	0	0	1	4	2	1	0
<i>Fogház</i>	27	19	29	20	14	18	13
<i>Fk. fogház</i>	0	0	0	0	1	1	0
<i>Pb. és közérdekű munka helyettesítő</i>	1	7	1	5	5	3	3
<i>Kényszer-gyógykezelés</i>	1	3	3	3	5	5	4
<i>Előzetesen letartóztatott</i>	374	359	356	400	399	420	488
<i>Fk. Előzetesen letartóztatott</i>	2	3	3	1	0	2	0
<i>Elzárásra beutalt</i>	2	0	2	2	0	0	1
<i>Őrizetes / Idegerendészeti őrizetes</i>	-	-	-	-	-	-	74
<i>Összesen:</i>	<i>543</i>	<i>595</i>	<i>601</i>	<i>618</i>	<i>664</i>	<i>721</i>	<i>954</i>

13. táblázat

III. SZAKMAI TEVÉKENYSÉGRE VONATKOZÓ ADATOK

Biztonsági tevékenységre vonatkozó adatok

<i>Biztonságra vonatkozó adatok</i>										
	<i>2012. I. félév</i>	<i>2012. II. félév</i>	<i>2013. I. félév</i>	<i>2013. II. félév</i>	<i>2014. I. félév</i>	<i>2014. II. félév</i>	<i>2015. I. félév</i>	<i>2015. II. félév</i>	<i>2016. I. félév</i>	
<i>Fogvatartottak létszáma⁶</i>	17 368	17 517	18 293	18 146	18 227	18 204	17 771	17 909	18 196	
<i>Fogolyszökés büntette</i>	Fő	1	2	0	0	1	1	1	2	1
	Féléves ráta	0,58	1,14	0,00	0,00	0,55	0,55	0,56	1,12	0,55

14. táblázat

A büntetés-végrehajtási tevékenység egyik legfontosabb – szakpolitikailag is kiemelt – mutatója a fogolyszökések számának alakulása, ez látható a fenti táblázatban.

A fogolyszökések esetében szükséges megkülönböztetni a vétségi és a büntetti alakzatot. Vétségi alakzat, ha a fogvatartott az engedélyezett szabadságvesztés-büntetés félbeszakítás, eltávozás, rövid tartamú eltávozás vagy kimaradás tartamának elteltével a büntetés-végrehajtás alóli kibúvásának céljából a megjelölt határidőn belül nem tér vissza a bv. intézetbe. Fogolyszökés büntetti alakzataról akkor beszélhetünk, ha a fogvatartott a bv. őrizete alól kivonja magát (az intézet zárt és/vagy őrzött területéről, szállítójárművéről megszökik). A fenti táblázat az utóbbi eseteket mutatja be. Látható, hogy éves szinten is meglehetősen alacsony a fogolyszökések száma, ez a rendkívüli esemény többségében félévente 0 vagy 1 esetben következik be.

<i>Előállítások – szállítások</i>							
	<i>2010. I. félév</i>	<i>2011. I. félév</i>	<i>2012. I. félév</i>	<i>2013. I. félév</i>	<i>2014. I. félév</i>	<i>2015. I. félév</i>	<i>2016. I. félév</i>
<i>Előállítások (fő)</i>	12 485	13 084	13 356	13 870	17 832	16 368	16 389
<i>Előállítások (eset)</i>	26 872	28 203	28 098	29 748	37 678	35 029	35 347
<i>Szállítások (Fő)⁷</i>	34 220	34 045	34 616	35 071	37 251	36 279	34 353

15. táblázat

Az előállítás a fogvatartottak bíróságra, ügyészségre, orvosi ellátásra stb. való előállítását jelenti. Az egyes bv. szervek esetében az előállítások száma függ a fogvatartotti létszámtól, az adott bv. intézet szakmai profiljától, rendeltetésétől is. A szállítások többek közt a fogvatartottak megfelelő bv. intézetbe, egészségügyi intézetbe vagy előállítás céljából történő szállítását jelentik.

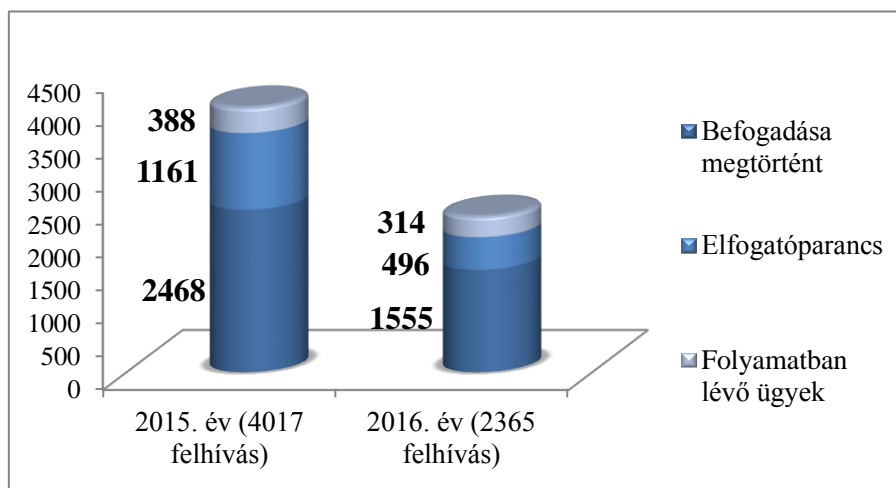
Az adatok összességében a Bv. Szervezet tevékenységét leíró, egyfajta leterheltségi mutatóként értelmezhetőek. Mind az előállítások, mind a szállítások számának nagyarányú növekedése figyelhető meg a 2014-es év I. félévéig, majd a 2015-ös évi adatok lassú

⁶ Az adatok a tárgyévek záró dátumakor (június 30. és december 31.) felvett fogvatartotti létszámot mutatják.

⁷ A szállítások számában nem szerepelnek a célszállítások.

csökkenést jeleznek, majd az idei év I. félévének adatai az előállítások számában stagnálást mutatnak, a szállítások száma pedig tovább csökkent. Ez az előállítások és szállítások számának és szervezésének racionalizálására tett széleskörű törekvések eredménye.

Ezen törekvések egyik jogszabályi szintre emelt eleme az új bv. törvénnyel elindult felhívási tevékenység. A felhívás alapvetően nem a biztonsági tevékenység része, azonban szervesen kapcsolódik az előállítások és szállítások racionalizálásához, ezért ezen fejezetben belül kerül rövid bemutatásra.

2. ábra

2015. január 01-jét követően jogerőre emelkedett ítéletek vonatkozásában a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának megkezdésére a nem előzetes letartóztatásban lévő, más ügyben szabadságelvonás hatálya alatt álló, illetve azonnali fogamatba vétel elrendelésének hiányában a büntetés-végrehajtási szervezet kizárólagos hatáskörrel bocsát ki felhívásokat. A tevékenység rendszerbe állítása óta megközelítőleg 2016 szeptemberéig 6500 elítélt számára bocsátott ki a BvOP felhívást (6382 esetben).

Munkáltatás adatai

<i>Munkáltatott fogvatartottak átlagos állományi létszáma</i>					
<i>fő</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015. I. félév</i>	<i>2015. II. félév</i>	<i>2016. I. félév</i>
<i>Bv. gazdasági társaságok általi munkáltatás</i>	3 753	4 137	4 384	4 426	4 227
ebből ipari társaságnál munkáltatott:	1 846	2 082	2 360	2308	2 360
ebből mg-i társaságnál munkáltatott:	1 907	2 055	2 024	2118	1 867
<i>Intézeti munkáltatás</i>	2 765	2 741	2 927	2 999	3 018
<i>PPP munkáltatás</i>	723	684	677	667	706
<i>Összesen:</i>	<i>7 241</i>	<i>7 562</i>	<i>7 988</i>	<i>8 092</i>	<i>7 951</i>

16. táblázat

A fogvatartottak reintegrációjának, a társadalomba való visszavezetésének egyik legfontosabb eleme, eszköze a foglalkoztatás. A munkával történő foglalkoztatás jelleg szerinti csoportosítását szemlélteti a fenti táblázat. Látható, hogy a bv. gazdasági társaságok általi

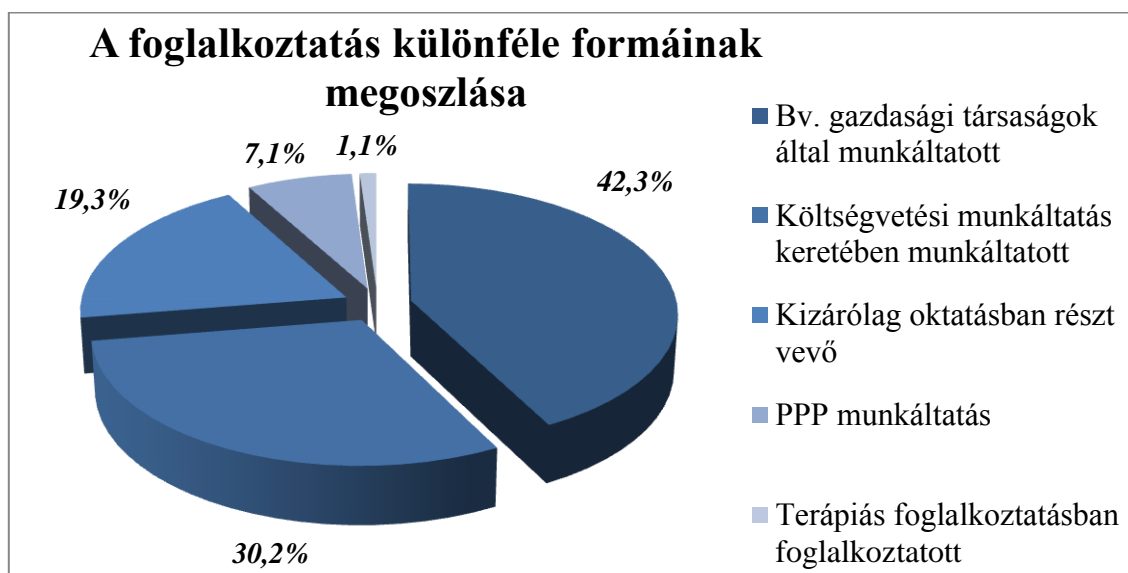
munkáltatás és az költségvetési munkáltatás is majd folyamatos növekedést mutat, míg a PPP jellegű munkáltatásba bevontak arányában ingadozás tapasztalható.

Fogvatartottak foglalkoztatása				
Éves átlagléttség (fő)	2014	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév
<i>Munkára kötelezett fogvatartottak átlagléttszáma</i>	11 746	12 064	11 802	10 009
<i>Munkáltatott</i>	7 562	7 988	8 092	7 951
<i>ebből:</i> gazdasági társaságok által	4 137	4 384	4 426	4 227
bv. intézetek által	2 741	2 927	2 999	3 018
PPP keretében	684	677	667	706
<i>Egyéb foglalkoztatott</i>	1 819	1 677	1 631	2 040
<i>ebből:</i> terápiás foglalkoztatás	186	189	239	111
kizárólag oktatás, képzés	1 633	1 488	1 392	1 929
<i>Foglalkoztatott összesen</i>	<i>9 381</i>	<i>9 665</i>	<i>9 723</i>	<i>9 991</i>

17. táblázat

A fogvatartottak foglalkoztatása munkáltatás (mely lehet bv. gazdasági társaságokban történő munkáltatás, költségvetési munkáltatás vagy PPP), továbbá egyéb foglalkoztatás keretében történik. A foglalkoztatás különféle formáiban részt vevő éves létszámot a fenti tábla mutatja. A táblázatokból látható a foglalkoztatotti létszám folyamatosan növekvő tendenciája.

A fogvatartottak foglalkoztatásának különféle formáiban 2016 első félévében részt vevők átlagléttségét az alábbi kördiagram szemlélteti.

3. ábra

A büntetés-végrehajtási pártfogás adatai

A 2015. január 1-jén hatályba lépett, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (továbbiakban Bv. Kódex) egyik novuma, hogy a feltételes kedvezményel szabadult fogvatartottak részére elrendelt pártfogó felügyeletet a büntetés-végrehajtási intézetekhez rendelt büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők (továbbiakban bv. pártfogó felügyelők) látják el. Ezen tevékenység célja a bűnismétlés megelőzése, valamint a társadalomba való visszailleszkedés elősegítése. Ennek érdekében a pártfogó felügyelet végrehajtása során egyaránt érvényesül a támogató és a kontroll funkció.

Fentiek mellett a bv. pártfogó felügyelő további feladataihoz tartozik a fogva tartott elítéltek szabadulásra való felkészítése, reintegrációs gondozása, tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést töltők esetén a kegyelmi eljárást, a reintegrációs őrizetbe helyezést, a büntetés-félbeszakítást, valamint a fiatalkorúak befogadó részlegbe helyezését megelőzően környezettanulmány készítése, pártfogó felügyelői vélemények készítése, illetve a szabadságvesztésből szabadultnak nyújtott utógondozás lehetőségének biztosítása.

Az alábbi táblázatokban a bv. pártfogó felügyelői tevékenységcsoportok adatai láthatóak. A számok a féléves periódusokra bontott vizsgált időszak (2015. 01. 01. - 2016. 06. 30.) alatt folyamatban lévő ügyeket (függetlenül attól, hogy azok az adott féléven belül befejeződtek-e vagy sem), illetve a pártfogoltak, elítéltek, utógondozottak számát mutatják ügytípus, ügyszám, illetve ügyfél, valamint nemek szerinti bontásban.

<i>A feltételes szabadságvesztés tartamára törvény alapján fennálló vagy elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtása</i>				
		<i>2015. I. félév</i>	<i>2015. II. félév⁸</i>	<i>2016. I. félév</i>
<i>Felnőtt korúak ügyszáma</i>		4 427	4 168	4 056
Pártfogoltak száma	férfiak	4 038	3 832	3 499
	nők	263	274	241
<i>Fiatalkorúak ügyszáma</i>		49	50	44
Pártfogoltak száma	férfiak	48	43	36
	nők	1	2	1

18. táblázat

⁸ A 2015. évi összesített adatok a féléves bontások összegétől eltérő számot adhatnak a féléveken átnyúló ügyek miatt. Ennek következtében az éves ügyszám nem egyezik meg a féléves bontásban rögzített adatok összegével.

Pártfogó felügyelői vélemény				
		2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév
<i>Felnőtt elítéltek száma</i>		19	18	11
ebből	férfiak	17	17	10
	nők	2	1	1
<i>Fiatalkorú elítéltek száma</i>		0	0	0
ebből	férfiak	0	0	0
	nők	0	0	0

19. táblázat

Környezettanulmány				
		2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév
<i>Felnőtt elítéltek száma</i>		532	770	775
ebből	férfiak	484	681	712
	nők	48	89	63
<i>Fiatalkorú elítéltek száma</i>		87	42	41
ebből	férfiak	87	41	37
	nők	0	1	4

20. táblázat

2015. április 1-jétől a Bv. Kódex új jogintézménnyel bővült. A reintegrációs őrizet bevezetésével a bv. pártfogó felügyelők tevékenységi köre bővült, többek között a reintegrációs őrizetbe helyezés engedélyezését megelőzően környezettanulmányt kell készíteniük. A 2015. II. félévi és a 2016. I. félévi magasabb ügyszámot tehát a jogintézményhez kapcsolódó új feladat megjelenése indokolja.

Gondozás keretében végzett reintegrációs tevékenység				
		2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév
<i>Felnőtt elítéltek száma</i>		1 144	1 770	2 319
ebből	férfiak	1 007	1 505	2 040
	nők	137	265	279
<i>Fiatalkorú elítéltek száma</i>		39	49	59
ebből	férfiak	36	42	48
	nők	3	7	11

21. táblázat

Jelenlegi formájában a Bv. Kódex hatályba lépésével kezdődött meg a gondozás keretében végzett reintegrációs tevékenység. A bv. pártfogó felügyelők a jogszabályban meghatározottak alapján folyamatosan vonják be az elítélteket a reintegrációs gondozási tevékenységbe, a folyamatban lévő ügyek számának növekedése tehát ezt tükrözi.

<i>Utógondozás keretében végzett reintegrációs tevékenység</i>				
		<i>2015. I. félév</i>	<i>2015. II. félév</i>	<i>2016. I. félév</i>
<i>Felnőtt utógondozottak száma</i>		79	47	35
ebből	férfiak	78	45	31
	nők	1	2	4
<i>Fiatalkorú utógondozottak száma</i>		2	2	1
ebből	férfiak	2	2	1
	nők	0	0	0

22. táblázat

IV. NŐI FOGVATARTOTTAK HELYZETE

Drexler Bernadett bv. őrnagy, Sánta Livia bv. őrnagy, Rutkai Kata

Elemzett létszám

A női fogvatartottak helyzetét szemléltető adatok bemutatása előtt fontos tisztázni, hogy a Börtönstatisztikai Szemle első részében feltüntetett „nyilvántartási” fogvatartotti létszám némileg eltér a női fogvatartottak helyzetét bemutató fejezetben használt „elemzési” létszámtól. Az első rész létszámadatához képest ugyanis a második blokkban feltüntetett létszámokba beleszámítottuk a reintegrációs őrizet, a rövidtartamú eltávozás, az eltávozás, a büntetés-félbeszakítás, illetve az elzárás-félbeszakítás kategóriába tartozó fogvatartottakat is. Az eltérésnek elemzési szempontból funkcionális okai vannak, hiszen a jogi státusz alapján számított fogvatartotti létszám az intézmények leterheltségét vizsgálva mondható relevánsnak. Más típusú jellemzők tekintetében azonban az „elemzési létszám” kevésbé torzító adat, lévén, hogy például a reintegrációs őrizet elrendelésekor az arra alkalmas fogvatartottak kiválasztása során maga a visszaesés is egy meghatározó szempont, így tehát értelemszerűen torzítaná az adatainkat az, ha azon a fogvatartottakat vesszük ki a vizsgált populációból, akikre vonatkozóan ez a szempont egy meghatározott irányba szignifikánsan eltér. Így tehát jelen fejezetben – az előzővel ellentétben – a fogvatartottak „elemzési” létszámát vesszük alapul annak érdekében, hogy minél átfogóbb és objektívebb képet kapjunk a női fogvatartottak háttéréről és szociális jellemzőiről.

Az elhelyezés

A szabadságvesztésre és büntetőjogi elzárásra ítélt, illetve szabálysértési elzárást töltő nők részére kijelölt fogvatartási helyek esetében a Büntetés-végrehajtási Szervezetnek mind a lakóhelyhez lehetőség szerint közeli helyszínt, mind pedig a speciális fogvatartási szempontokat is figyelembe kell vennie. Mindezt úgy, hogy az ún. „telítettségkiegyenlítő program” keretében igyekszik a Büntetés-végrehajtási Szervezet az országban a bv. intézetek kapacitásának kihasználtságát hasonló szinten tartani.

A Börtönstatisztikai Szemle korábbi számában is írtuk, hogy *„a Kalocsai Fegyház és Börtönnek igen magas a telítettségi mutatója, ami a női fogvatartottak speciális elhelyezésének problémájára hívja fel a figyelmet, amely komoly szakmai kérdésként jelenik meg a közeljövőre nézve”*.

Olyan bv. intézetek, ahol szabadságvesztés büntetést, elzárást, illetve büntetőjogi elzárást töltő női fogvatartottak helyezhetőek el – reagálva a korábban is bemutatott szakmai kihívásokra és az emelkedő női létszámok hatására – több helyen kerültek kijelölésre, így a már évtizedek óta működő Heves Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, a Kalocsai Fegyház és Börtön, továbbá a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet mellett a tavalyi évben a Tiszalöki Országos Bv. Intézet és a Szombathelyi Országos Bv. Intézet is tart fogva női bűnelkövetőket. Ezen felül a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben található

a kecskeméti anya-gyermek körlet⁹, illetve a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben is kerülnek elhelyezésre női fogvatartottak a telítettség-kiegyenlítő program keretében. A női előzetesen fogvatartottak minden bv. intézetben elhelyezhetőek a jogszabályi feltételeknek köszönhetően.

A fenti bv. intézetekben a nők reintegrációját különféle programokkal is igyekeznek elősegíteni. Így például Egerben meseterápiás programot folytatnak,¹⁰ Pálhalmán pedig egy speciális napirendű vallási körlet került kialakításra és átadásra.¹¹ Kalocsán a nők munkáltatása a varrodai egységben valósul meg,¹² de nem csak a munkáltatást kezelik kiemelten az intézetben, hiszen idén júniusban itt zajlott az első női börtöncursillo.¹³

Életkori jellemzők

A női fogvatartottak – sajátos hátterük, szociális jellemzőik és igényeik miatt – speciális csoportként is értelmezhetőek a börtönpopuláción belül, így fontosnak találtuk bemutatni őket részletesebben egyes statisztikai jellemzőiken keresztül, kezdve az alapvető demográfiai adataiknál, családi jellemzőiknél.

A 2016.06.30-i adatlekérés alapján 1371 fő női fogvatartottat tartunk fogva a hazai bv. intézetekben.

<i>Életkor</i>						
	<i>Nők</i>		<i>Férfiak</i>		<i>Teljes börtönpopuláció</i>	
	<i>Fő</i>	<i>%</i>	<i>Fő</i>	<i>%</i>	<i>Fő</i>	<i>%</i>
<i>16 év alatt</i>	0	0	8	0,05	8	0,04
<i>16-18 éves</i>	5	0,36	157	0,92	162	0,88
<i>19-24 éves</i>	128	9,34	2437	14,26	2565	13,90
<i>25-29 éves</i>	144	10,50	2719	15,91	2863	15,51
<i>30-39 éves</i>	381	27,79	5221	30,56	5602	30,35
<i>40-49 éves</i>	428	31,22	4328	25,33	4756	25,77
<i>50-59 éves</i>	226	16,48	1685	9,86	1911	10,35
<i>60 éves vagy több</i>	59	4,30	530	3,10	589	3,19
<i>Összesen:</i>	<i>1371</i>	<i>100,00</i>	<i>17085</i>	<i>100</i>	<i>18456</i>	<i>100,00</i>

23. táblázat

Az életkor vonatkozásában elmondható, hogy a nők körében a 40-49 éves, míg a teljes börtönpopulációban a 30-39 éves korosztály képviselteti magát a legnagyobb arányban. Megfigyelhető, hogy a női bűnelkövetők között jóval kisebb arányban van jelen a fiatalabb korosztály, így mind a 16 éven aluli, a 16-18 éves, a 19-24 éves, a 25-29 éves, mind pedig a 30-39 éves korcsoportban kevesebb nő található, mint a teljes fogvatartotti populációban. Ez

⁹ <http://bv.gov.hu/kecskem-et-anya-gyermek-korlet>

¹⁰ <http://bv.gov.hu/eger-meseprogram>

¹¹ <http://bv.gov.hu/europa-elso-noi-apac-korletet-adtak-at>

¹² <http://bv.gov.hu/kalocsa-az-intezet-tortenete>

¹³ <http://bv.gov.hu/elso-noi-bortoncursillo-kalocsan>

feltehetően részben a nők magasabb várható élettartamával magyarázható, ami magával vonja a női fogvatartottak idősebb életkori kategóriákban látható magasabb arányát.

Iskolai végzettség

<i>Iskolai végzettség</i>						
	<i>Nők</i>		<i>Férfiak</i>		<i>Teljes börtönpopuláció</i>	
	<i>Fő</i>	<i>%</i>	<i>Fő</i>	<i>%</i>	<i>Fő</i>	<i>%</i>
<i>Analfabéta</i>	33	2,41	106	0,62	139	0,75
<i>Kevesebb, mint 8 általános</i>	236	17,21	1 865	10,92	2 101	11,38
<i>Általános iskola</i>	673	49,09	9 201	53,85	9 874	53,50
<i>Befejezetlen középiskola</i>	88	6,42	1 093	6,40	1 181	6,40
<i>Szakiskola</i>	96	7,00	2 729	15,97	2 825	15,31
<i>Érettségi</i>	164	11,96	1 518	8,88	1 682	9,11
<i>Gyógypedagógiai intézet</i>	2	0,15	8	0,05	10	0,05
<i>Egyetem-főiskola</i>	68	4,96	379	2,22	447	2,42
<i>N. a.</i>	11	0,80	186	1,09	197	1,07
<i>Összesen:</i>	<i>1371</i>	<i>100,00</i>	<i>17 085</i>	<i>100,00</i>	<i>18 456</i>	<i>100,00</i>

24. táblázat

Iskolai végzettségüket tekintve érdekesség, hogy az alacsony (analfabéták vagy kevesebb, mint 8 általános iskolai osztály) iskolai végzettség arányaiban gyakrabban fordul elő a nők között, mint a férfiak esetében, ugyanakkor az alulképzettség mellett egyszerre magasabban kvalifikáltak is, mert az egyetemi vagy főiskolai végzettség is jellemzőbb a körükben. Az mind a két csoportról elmondható, hogy az általános iskolai végzettség a legtipikusabb, mely a vizsgált nők 49,1%-ának és a teljes fogvatartotti populáció 53,5%-ának a legmagasabb iskolai végzettsége.

Családi állapot és gyermekek száma

A következő, nők családi állapotát bemutató táblázatból látható, hogy többségében az együttélés valamely formája jellemzi, vagy jellemezte a fogvatartottakat; több mint 52%-uk jelenleg is házas vagy élettársi kapcsolatban él. Ez a teljes fogvatartotti populáció arányaival megegyező adat, itt tehát elmondhatjuk, hogy nem kifejezetten női fogvatartottakra vonatkozó, hanem általános tapasztalat, hogy az élettárssal illetve házastárssal történő kapcsolattartás mindkét formája elterjedt.

Családi állapot				
	Nők		Teljes fogvatartotti populáció	
	fő	%	fő	%
<i>Nőtlen vagy hajadon</i>	394	28,74	6 832	37,02
<i>Együtt él, de nem házas</i>	435	31,73	6 994	37,90
<i>Házias</i>	284	20,71	2 683	14,54
<i>Elvált</i>	176	12,84	1 478	8,01
<i>Özvegy</i>	60	4,38	193	1,05
<i>N. a.</i>	22	1,60	276	1,50
<i>Összesen:</i>	1 371	100,00	18 456	100,00

25. táblázat

A nők esetében a teljes fogvatartotti populációhoz képest közel 10 százalékponttal kevesebb arányaiban a hajadon (illetve a nőtlen), ugyanakkor közel kétszer akkora hányadot tesz ki együtt az elváltak és az özvegyek aránya, mint a teljes fogvatartotti populáció esetén. Összességében tehát elmondható, hogy a nők körében jellemzőbb az özvegyesség, illetve a válás, így vélhetően még nagyobb relevanciával bírnak a reintegrációs programok.

A családi állapot bemutatása után megvizsgáljuk a női fogvatartottakat a gyermekszám vonatkozásában is. Egy 2012-ben végzett kutatás¹⁴ alapján több tízezer gyermeket érint, hogy valamelyik szülője börtönben van, ezért általában csak havonta találkozhat vele és a mindennapi életben nélkülöznie kell őt. A fogvatartottak a gyermekeinek számát mutatja be a lentebbi táblázat (önbevallás alapján).

Gyermekek száma				
	Nők		Teljes fogvatartotti populáció	
	fő	%	fő	%
<i>Nincs gyermeke</i>	469	34,21	9 039	48,96
<i>1-2 gyermeke van</i>	494	36,03	6 021	32,62
<i>3-4 gyermeke van</i>	256	18,67	2 432	13,18
<i>5 vagy több gyermeke van</i>	151	11,01	964	5,22
<i>N. a.</i>	1	0,07	3	0,02
<i>Összesen:</i>	1371	100,00	18 456	100,00

26. táblázat

Az összpopulációhoz mérten eltérőek a százalékos megoszlási adatok a női fogvatartottak tekintetében; megfigyelhetjük, hogy a nőknek – önbevallásuk alapján – több gyermekük van. Vélhetően emögött a –fentebb látható táblázatban is megjelenő – rendezetlenebb családi háttér állhat.

¹⁴ Egy a Heves Megyei Bv. Intézet női fogvatartottai körében végzett kutatás.

Fogvatartási jellemzők

A női fogvatartottak alapvető demográfiai adatai és családi jellemzői után bizonyos fogvatartási jellemzőiket vizsgáltuk meg részletesebben.

Végrehajtási fokozat				
	Nők		Teljes börtönpopuláció	
	Fő	%	Fő	%
<i>Átadási/átvételi letartóztatott</i>	2	0,15	15	0,08
<i>Börtön</i>	619	45,15	7991	43,30
<i>Büntetőjogi elzárás</i>	10	0,73	159	0,86
<i>Bv. átvételi letartóztatott</i>	1	0,07	8	0,04
<i>Előzetes I. fokú ítéletig</i>	266	19,40	2974	16,11
<i>Előzetes nem jogerősen elítélt</i>	52	3,79	717	3,88
<i>Elzárás</i>	48	3,50	386	2,09
<i>Fegyház</i>	233	16,99	4381	23,74
<i>Fk. börtön</i>	8	0,58	129	0,70
<i>Fk. előzetes I. fokú ítéletig</i>	3	0,22	69	0,37
<i>Fk. előzetes nem jogerősen elítélt</i>	0	0,00	12	0,07
<i>Fk. fogház</i>	3	0,22	105	0,57
<i>Fogház</i>	68	4,96	863	4,68
<i>Idegenrendészeti őrizet</i>	0	0,00	74	0,40
<i>Ideiglenes kényszergyógykezelés</i>	1	0,07	21	0,11
<i>Kényszergyógykezelés</i>	27	1,97	164	0,89
<i>Közérdekű munka átváltoztatása (fogház)</i>	16	1,17	177	0,96
<i>Őrizet</i>	0	0,00	0	0,00
<i>Pénzbünt. hely. szab. vesztés (fogház)</i>	14	1,02	211	1,14
<i>Összesen:</i>	<i>1371</i>	<i>100,00</i>	<i>18456</i>	<i>100,00</i>

27. táblázat

Ahogy a nők körében, úgy a teljes fogvatartotti populációban is a börtön fokozat a legjellemzőbb, így mind a nők, mind pedig a teljes populáció közel fele ebben a fokozatban tölti büntetését. A két vizsgált csoport között különbség azonban, hogy míg a teljes fogvatartotti populációban a fegyház a második leggyakoribb végrehajtási fok, addig a női fogvatartottak körében ez az előzetes végrehajtás elsőfokú ítéletig, és csak ezt követi a fegyházban elhelyezettek aránya.

Ítélet tartama				
	Nők		Teljes börtönpopuláció	
	fő	%	fő	%
<i>1 hónapnál rövidebb</i>	7	0,67	54	0,37
<i>1 hónap - 6 hónap</i>	22	2,12	332	2,26
<i>6 hónap - 1 év</i>	67	6,45	1026	6,97
<i>1 év - 2 év</i>	174	16,76	2920	19,85
<i>2 év - 3 év</i>	163	15,70	2236	15,20
<i>3 év - 5 év</i>	231	22,25	2704	18,38
<i>5 év - 10 év</i>	262	25,24	3763	25,58
<i>10 év vagy több</i>	111	10,69	1623	11,03
<i>Tényleges életfogytiglan</i>	1	0,10	52	0,35
<i>Összesen:</i>	1038	100,00	14710	100,00
<i>N. a.¹⁵</i>	333	N.r.	3746	N.r.

28. táblázat

Az ítélettartam vonatkozásában elmondható, hogy mind a két vizsgált csoportban az 5-10 év közötti börtönbüntetés a legjellemzőbb, az arányok tekintetében ugyanakkor nincs jelentős eltérés a két vizsgált kör között. Azonban a nők esetében a második legnépesebb csoportot a 3-5 év közötti, a teljes börtönpopuláció esetében pedig az 1-2 év közötti börtönbüntetésre ítélték alkotják. Ezen eltérést vélhetően az okozhatja, hogy a női elkövetők esetében a szabadságvesztés büntetés „ultima ratio” jellege sokkal inkább érvényesül, s a kiszabásának lehetősége már súlyosabb bűncselekményt feltételez, nagyobb várható ítélettel.

Érdekes különbség továbbá, hogy míg a nők csoportjában csak 0,10% tölt tényleges életfogytiglani szabadságvesztést, addig a teljes populációban ez az arány 0,35%. Ugyanakkor ezt statisztikai szempontból – a kis elemszám miatt – nem mondhatjuk releváns különbségnek; a tényleges életfogytiglani börtönbüntetést töltők száma Magyarországon ma¹⁶ összesen 52 fő.

Visszaesés				
	Nők		Teljes börtönpopuláció	
	Fő	%	Fő	%
<i>Első büntényes</i>	817	59,59	9251	50,12
<i>Visszaesőnek nem minősülő bűnismétlő</i>	28	2,04	515	2,79
<i>Különös visszaeső</i>	76	5,54	1750	9,48
<i>Visszaeső</i>	130	9,48	2391	12,96
<i>Többszörös visszaeső</i>	105	7,66	2738	14,84
<i>Erőszakos többszörös visszaeső</i>	4	0,29	347	1,88
<i>N. a.</i>	211	15,39	1464	7,93
<i>Összesen:</i>	1371	100,00	18456	100,00

29. táblázat

¹⁵ A fogvatartott ítéletének tartama még nincs meghatározva.

¹⁶ 2016.06.30-i adatlekérés alapján 52 fő fogvatartott van, akit tényleges szabadságvesztésre ítelt a bíróság, azonban ebből 2 fő ítélete jelenleg még nem jogerős.

A fenti táblázat a vizsgált csoportok visszaesésre vonatkozó adatait mutatja be. Látható, hogy mind a nők, mind pedig a teljes populáció körében az első bűntényesek képviselik a legnagyobb hányadot, ugyanakkor arányuk alacsonyabb a teljes populációban. A teljes börtönpopulációban a többszörös visszaesők csaknem kétszer akkora, az erőszakos többszörös visszaesők pedig több mint ötször nagyobb hányadot képviselnek, mint a női fogvatartottak csoportjában.

A fogvatartási adatok körén belül érdekesnek találtuk bemutatni a fogvatartottak által elkövetett bűncselekmények nemek szerinti megoszlásának különbségeit is.

10 leggyakoribb nők által elkövetett bűncselekmény	%	Fő
<i>Rablás</i>	20,50%	281
<i>Lopás</i>	18,50%	254
<i>Emberölés</i>	11,30%	155
<i>Csalás</i>	9,90%	136
<i>Kifosztás</i>	4,10%	56
<i>Testi sértés</i>	3,40%	47
<i>Kiskorú veszélyeztetése</i>	3,10%	43
<i>Zsarolás</i>	3,10%	43
<i>Kábítószer-kereskedelem</i>	2,50%	34
<i>Sikkasztás</i>	2,10%	29
<i>Összesen:</i>	<i>78,50%</i>	<i>1078</i>

30. táblázat

A fenti táblázatban a nők által elkövetett 10 leggyakoribb jellemző bűncselekmény¹⁷ látható, melyek együttesen lefedik a teljes női minta 78,5%-át. A nők által három leggyakrabban elkövetett bűncselekmény a rablás, a lopás és az emberölés; minden második – az adatlekérés pillanatában fogvatartott nő – ezen három bűncselekmények egyikét követte el.

Ugyanakkor a bűncselekmények bemutatásának vonatkozásában érdekesnek találtuk a nemek közti különbségek vizsgálatát is, amelyet a következő táblázatban ábrázolunk:

¹⁷ A jellemző bűncselekmény az elkövetett bűncselekményeknél szűkebb kategóriát jelent. A bíróság állapítja meg, és jellemzően a legsúlyosabb bűncselekményt takarja, így ha valaki emberölésért és kábítószer birtoklásért van elítélve, úgy a jellemző bűncselekménye az emberölés lesz.

<i>Jellemző bűncselekmény</i>	<i>Neme</i>		<i>Átlag</i>
	<i>Férfi</i>	<i>Nő</i>	
Lopás	22,70%	18,50%	22,40%
Rablás	18,50%	20,50%	18,60%
Emberölés	8,30%	11,30%	8,60%
Testi sértés	8,00%	3,40%	7,60%
Csalás	5,10%	9,90%	5,50%
Garázdaság	3,30%	1,70%	3,10%
Kábítószer-kereskedelem	2,50%	2,50%	2,50%
Embercsempészes	2,60%	0,90%	2,40%
Zsarolás	2,00%	3,10%	2,10%
Szexuális erőszak	2,10%	0,30%	2,00%
Kifosztás	1,50%	4,10%	1,70%
Visszaélés kábítószerrel	1,40%	1,30%	1,40%
Hivatalos személy elleni erőszak	1,30%	0,70%	1,20%
Kábítószer birtoklása	1,20%	1,20%	1,20%
Szemérem elleni erőszak	1,30%	0,40%	1,20%
Kiskorú veszélyeztetése	0,80%	3,10%	1,00%
Sikkasztás	0,80%	2,10%	0,90%

31. táblázat

A fenti ábrán látható tehát nemek és teljes populáció szerinti bontásban, hogy a fogvatartottak mekkora hányada követte el a felsorolt bűncselekmények valamelyikét. Az értékeket a teljes populáció megoszlása szerint rendeztük sorba, de meg kell jegyezni, hogy a férfiak felülreprezentáltsága miatt a teljes börtönpopulációban legjellemzőbben elkövetett bűncselekmények sorrendje jórészt egybeesik a férfiakéval.

A fenti táblázatban szereplő jellemző bűncselekményekről általában elmondható, hogy a vizsgált csoport legalább a 83-85%-ának bűncselekményét lefedi, tehát a további, fel nem sorolt bűncselekmények meglehetősen kis hányadban fordulnak elő mind a nők, mind a férfiak körében.

A táblázatban vastagon kiemeltük, hogy melyik nem képviselői között jellemzőbb az adott bűncselekmény elkövetése. Ha a vastagon szedett számokat vizsgáljuk, látható, hogy bizonyos bűncselekmények sokkal inkább a nőkre jellemzőbbek, mint a férfiakra (bár ki kell emelni, hogy a nők arányaiban sokkal kisebb létszáma miatt ezen értékek csak tájékoztató jelleggel szolgálhatnak). A táblázatból kiderül, hogy míg a férfiaknál a lopás a leggyakoribb jellemző bűncselekmény, addig a nők legnagyobb hányadánál ugyanezen cselekmény a rablás.

A nők esetén a rablás, az emberölés, a csalás, a zsarolás, a kifosztás, a kiskorú veszélyeztetése, illetve a sikkasztás fordul elő nagyobb arányban mind a férfi, mind a teljes fogvatartotti populációt tekintve.

A férfiaknál ezzel szemben a lopás, a testi sértés, a garázdaság, az embercsempészet, a hivatalos személy elleni erőszak, a szexuális erőszak, illetve a szemérem elleni erőszak a gyakrabban előforduló jellemző bűncselekmény.

A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények azonban nem mutatnak ilyen jellegű eltérést, mind a férfiak, mind a nők körében azonos arányban előforduló jellemző bűncselekmények.

Munkáltatás illetve egészségügyi helyzet

A fogvatartottak munkáltatásán belül a női csoport vizsgálatát is fontosnak tartottuk elvégezni. A lenti táblázat mutatja a munkára kötelezett fogvatartottak¹⁸ és az egészségügyi okból munkaképtelenek átlaglétszámait megvizsgálva a női illetve a teljes populáció esetében az adatokat.

<i>Munkáltatás (2016 I. félévi átlaglétszámok)</i>		
	<i>Nők</i>	<i>Teljes fogvatartotti populáció</i>
	<i>fő</i>	<i>fő</i>
Foglalkoztatási szempontból nyilvántartott átlaglétszám ¹⁹	1 234	17 946
<i>Munkára nem kötelezettek</i>	264	5 896
<i>Egészségügyi okból munkaképtelen</i>	274,7	2220,8
Munkára kötelezettek	616	10 009
<i>Munkára kötelezettek és munkáltatottak száma</i>	91	7 223

32. táblázat

A munkáltatásra vonatkozó adatokból az derül ki, hogy a női populáció munkáltatása jelentősen alacsonyabb (nők esetén a munkára kötelezettek 14,77%-a, míg a férfiak 75,93%-a került munkáltatásra bv. munkáltatás keretében). A számok magyarázatához hozzátartozik, hogy a foglalkoztatás különféle egyéb formái (terápiás foglalkoztatás, oktatás, képzés) nincsenek feltüntetve a táblázatban. Így a kiszámított adat nem tekinthető mindenre kiterjedőnek, ugyanakkor tendenciaként érdemesnek tartottuk feltüntetni.

Megvizsgálva a foglalkoztatási szempontból nyilvántartott teljes populáción belül az egészségügyi okból munkaképtelenek számát és arányát (nők esetén 22,26%, férfiak esetén 11,64%) megfigyelhető, hogy a nők munkáltatását gyakrabban akadályozza egészségügyi ok. A női fogvatartottak munkaképtelensége (2016.07.01-én 253 fő) okainak vizsgálatakor²⁰ megállapítható volt, hogy a fenti csoportba tartozó női fogvatartottak kb. 2/3-a (160 fő)

¹⁸ A különféle okokról, melyek miatt a fogvatartott nem kötelezhető munkára lásd részletesebben: 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról 223. §

¹⁹ Nem tartalmazza a reintegrációs őrizeteselek létszámát és egyéb bv. intézeteken kívül (pl. külső kórházban) elhelyezetteket, a Központi Ellátási Főosztály adatlekérése alapján.

„mentális és viselkedészavarok” betegségcsoportba tartozó diagnózissal bír, esetükben tehát ez áll az első helyen a berögzített betegségek között. E csoportba tartozó kórképek biztosan kizárják a munkavégzésre való alkalmasságot. A vizsgált személyek közül 9 fő esetében állapították meg terhességet. A fogvatartottak 4/5-énél (199 fő) több mint 4, különböző betegségcsoportba tartozó diagnózis szerepel. Ennek háttérében az állhat, hogy a nőkre inkább jellemző, hogy részletesebben beszámolnak panaszaiukról, tüneteikről az orvosnak (mint a férfiak), ezáltal rejtett betegségeikre is könnyebben fény derül

Idegen állampolgárság

A teljes fogvatartotti populáció, illetve a különféle végrehajtási fokozatok tekintetében megvizsgáltuk az „idegen állampolgárság” arányait a nők között is. Jelen vizsgálat vonatkozásában idegen állampolgárságú fogvatartottnak értelmeztük a magyar állampolgársággal nem rendelkező fogvatartottakat (így például a hontalan és ismeretlen állampolgárságúakat) is. Ahogy arra előzetesen számítottunk, a női fogvatartottak tekintetében a teljes populációhoz hasonló arányszámokat kaptunk. Az idegenrendészeti őrizet tekintetében a jogszabályi gyakorlat okán a nők aránya nem volt értelmezhető, illetve egyes speciális csoportoknál a kis elemszám miatt nem volt értékelhető az adat, így ezt a táblázatot nem szerepeltetjük. Az összesen 954 fő idegen állampolgárságú vizsgált mintából 53 fő nő volt a vizsgált időpontban, ami 5,5%-os aránnyal a teljes mintára vonatkozó arányszámhoz hasonlít képez le.

A következő táblázatban a női fogvatartottak arányainak nemzetközi szintű bemutatása következik a SPACE I. adatai segítségével. A SPACE I. adatgyűjtés az Európa Tanács²¹ tagállamok körében végzett, a kérdőív kitöltésekor az előző év szeptember 1-jére²² vonatkozó fogvatartással kapcsolatos kérdőív. A 2012., 2013. és 2014. évekre vonatkozó az Európa Tanács tagállamai által nyújtott adatszolgáltatásokból kiderül, hogy a női fogvatartottak arányszámainak mediánja²³ 5% körül alakul (2012: 5,0%, 2013: 4,7%, 2014: 5,0%). Az alábbi táblázat mutatja be az adatokat, melyről megállapíthatjuk, hogy a nők aránya hazánkban a nemzetközi átlagarányok körül alakul, táblázatunkban igyekeztünk az Európai Unió tagállamainak adatait bemutatni. A női fogvatartottak aránya alig 5-7 % körül mozog, évek óta gyakorlatilag hasonló szinten. Ez a tendencia Magyarországon is megfigyelhető.

---

²⁰ Adatlekérés és elemzés a BVOP Egészségügyi Főosztály által 2016.07.01-én, az egészségügyi adatokat nyilvántartó alrendszer adataiból, elemzési célból, anonimizálva.

²¹ A kormányközi együttműködés keretében működő – és jelenleg 47 tagot számláló – Európa Tanács (Council of Europe) éves pönológiai statisztikagyűjtése a SPACE kérdőív.

²² Az Európa Tanács tagországai által szolgáltatott adatok feldolgozása jelentős időt vesz igénybe, így a SPACE kiadványok is – akár többéves – késéssel jelennek meg.

²³ A nemzetközi elemzésekben általában nem az értékek átlagát veszik alapul, hanem a mediánt, mert ez a számítás kevésbé érzékeny az értékek nagy szórására, így mi is ezt a gyakorlatot követtük.

<i>Női fogvatartottak létszámának aránya</i>									
	<i>2012. szeptember 1.</i>			<i>2013. szeptember 1.</i>			<i>2014. szeptember 1.</i>		
	<i>Nők</i>	<i>Összesen</i>	<i>%</i>	<i>Nők</i>	<i>Összesen</i>	<i>%</i>	<i>Nők</i>	<i>Összesen</i>	<i>%</i>
Ausztria	578	8 756	6,6	559	8 831	6,3	536	8 857	6,1
Belgium	572	12 310	4,6	539	12 697	4,2	609	13 212	4,6
Bulgária	307	9 493	3,2	264	8 834	3,0	259	7 870	3,3
Horvátország	207	4 741	4,4	194	4 352	4,5	190	3 763	5,0
Ciprus	53	694	7,6	45	592	7,6	42	539	7,6
Csehország	1 457	22 644	6,4	914	16 266	5,6	1 170	18 658	6,3
Dánia	149	3 829	3,9	189	4 091	4,6	145	3 583	4,0
Észtország	177	3 417	5,2	164	3 256	5,0	157	2 962	5,3
Finnország	229	3 196	7,2	229	3 126	7,3	248	3 097	8,0
Franciaország	2 706	76 407	3,5	2 724	2 724	3,5	2 838	77 739	3,7
Németország	3 945	69 268	5,7	3 839	3 839	5,7	3 734	65 710	5,7
Görögország	N.a.	N.a.	N.r.	689	13 238	5,2	578	12 006	4,8
Magyarország	1 260	17 585	7,2	1 382	18 313	7,5	1 411	18 270	7,7
Írország	159	4 323	3,7	161	4 065	4,0	146	3 829	3,8
Olaszország	2 826	66 271	4,3	2 834	64 835	4,4	2 308	54 252	4,3
Lettország	423	6 195	6,8	351	5 205	6,7	337	4 809	7,0
Litvánia	461	10 033	4,6	438	9 621	4,6	385	8 977	4,3
Luxemburg	29	659	4,4	33	717	4,6	26	656	4,0
Málta	40	622	6,4	42	577	7,3	35	571	6,1
Hollandia	611	11 324	5,4	568	10 547	5,4	522	9 857	5,3
Lengyelország	2 695	84 156	3,2	2 636	78 994	3,3	2 527	77 371	3,3
Portugália	758	13 614	5,6	853	14 284	6,0	841	14 003	6,0
Románia	1 474	31 883	4,6	1 504	33 122	4,5	1 568	31 637	5,0
Szlovákia	680	11 075	6,1	629	10 152	6,2	678	10 179	6,7
Szlovénia	70	1 377	5,1	64	1 360	4,7	89	1 522	5,8
Spanyolország	5 321	69 621	7,6	5 180	68 099	7,6	4 987	65 931	7,6
Svédország	389	6 431	6,0	341	5 868	5,8	333	5 861	5,7
Egyesült Királyság	4 651	95 972	4,8	4 377	93 592	4,7	4 415	95 248	4,6
<i>Az adatok mediánja</i>			5,2			5,1			5,3

33. táblázat

V. FOGALOMTÁR

Az alább felsorolt fogalmak nem pontos jogi definíciók, elsősorban a statisztikák megértését szolgálják. Céljuk, hogy komolyabb jogi előképzettség nélkül is értelmezhetővé váljanak a börtönstatisztikákban használt fogalmak.

SZERVEZETI ALAPFOGALMAK

Büntetés-végrehajtási Szervezet

A Büntetés-végrehajtási Szervezet végrehajtja a törvényileg meghatározott szabadság-elvonással járó szankciókat,²⁴ valamint a szabadultak utógondozásával, pártfogó felügyelettel kapcsolatos feladatokat. Büntetés-végrehajtási Szervezet a Belügyminisztérium irányítása alatt álló, önálló fegyveres rendvédelmi szerv.

Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (BvOP)

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a Büntetés-végrehajtási Szervezet középírányító szerve, élén a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka áll. A BvOP ellátja a büntetés-végrehajtási szervek felügyeletét, ellenőrzését és szakmai irányítását.

Büntetés-végrehajtás gazdasági társaságai

A Büntetés-végrehajtás gazdasági társaság olyan 100% állami tulajdonú, kiemelkedő társadalmi és közbiztonsági érdeket szolgáló korlátolt felelősségű társaság, melynek célja a fogvatartottak munkáltatása, a rendelkezésre álló erőforrások hatékony kihasználásával, profitorientált módon- holding szervezetbe tagozottan.

Büntetés-végrehajtási intézet

A büntetés-végrehajtási intézet, köznyelvben *börtön*, a Büntetés-végrehajtási Szervezet egy olyan szervezeti egysége, melyben a szabadságvesztést ténylegesen végrehajtják. Az intézeteket funkciójuk szerint többféle módon lehet csoportosítani. Megkülönböztethető úgynevezett előzetes és letöltő intézet. Az előzetes, vagy megyei intézetek elsődleges feladata az előzetes letartóztatás, míg a letöltő, vagy országos intézeteké a bírói ítélet végrehajtása (az ítélet letöltése). Mindemellett megkülönböztethetünk más szakmailag speciális intézeteket, melyek női, vagy fiatalkorú fogvatartottak elhelyezését szolgálják. Szakmai terminusban a büntetés-végrehajtási intézet használatos, a börtön ugyanis egy végrehajtási fokozat (lásd alább).

---

²⁴ Büntetések, intézkedések, büntetőeljárás kényszerintézkedések, szabálysértési elzárás.

Fogház, börtön, fegyház

A szabadságvesztést a bíróság által meghatározott fokozatban kell végrehajtani, azaz fegyházban, börtönben vagy fogházban. A börtön tehát a köznyelvi használat mellett/ellenében nem egy intézet, hanem a büntetés végrehajtásának egy fokozata, melyet a bírósági ítéletben határoznak meg. A fogház a legenyhébb, a fegyház a legszigorúbb végrehajtási fokozat. Az egyes fokozatok szigorúsága megnyilvánul fogvatartottak eltérő életrendjében, az egyén felett gyakorolt intézményi kontroll mértékében, a megszerezhető kedvezmények körében stb. A büntetést lehetőleg az elítélt lakóhelyéhez legközelebb hajtják végre a Büntetés-végrehajtási Szervezet által kijelölt intézetben.

Büntetés-végrehajtási pártfogás

A pártfogó felügyelet célja, hogy elősegítse annak megakadályozását, hogy a szabadult személy ismételten bűncselekményt kövessen el, segítséget nyújtson a társadalomba való beilleszkedéséhez, az ehhez szükséges szociális feltételek megteremtéséhez. A pártfogó felügyelet végrehajtása során egyaránt érvényesül a támogató és a kontroll funkció. Célja a fogvatartott elítéltek szabadulásra való felkészítése, feltételes szabadságra bocsátást megelőzően környezettanulmány készítése, a szabadságvesztésből szabadultnak nyújtott utógondozás lehetőségének biztosítása.

FOGVATARTOTTI ALAPFOGALMAK

Fogvatartott

A büntetés-végrehajtási terminológiában a fogvatartott egy gyűjtőfogalom, a büntetés-végrehajtási intézetekben lévő – szabadságuktól bármilyen jogcím alatt megfosztott – személyeket jelöli. Azaz bele tartoznak azok, akik jogerős bírósági ítélettel bírnak, az előzetesen letartóztatottak, a kényszergyógykezelték stb. (lásd alább).

Büntetőjogi elzárás

Kisebbsúlyú bűncselekmények elkövetése miatt 5-90 (fiatalkorú esetén 3-30) nap időtartamban kiszabható büntetőjogi szankció.

Előzetes, elsőfokú ítéletig

Személyi szabadság bírói elvonásával járó kényszerintézkedés hatálya alatt álló terhelt (előzetesen letartóztatott) az első fokon eljáró bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig.

Előzetes, nem jogerősen elítélt

Személyi szabadság bírói elvonásával járó kényszerintézkedés hatálya alatt álló terhelt (előzetesen letartóztatott) a bíróság ítéletének jogerőre emelkedéséig.

Elzárás

A szabadságvesztés és a szabadságelvonással nem járó szankciók közötti büntetőjogi intézmény. Fajtái: Büntetőjogi-, Szabálysértési-, Pénzbírság helyébe lépő-, Közérdekű munka helyébe lépő elzárás. Kizárólag törvény állapíthatja meg, bíróság szabhatja ki tárgyaláson, és olyan büntetés-végrehajtási intézetben hajtható végre, amelyet a végrehajtására kijelöltek.

Fiatalkorú előzetes elsőfokú ítéletig

Személyi szabadság bírói elvonásával járó kényszerintézkedés hatálya alatt álló – a bűncselekmény elkövetésekor a 18. életévét még be nem töltött – terhelt (előzetesen letartóztatott) az első fokon eljáró bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig.

Fiatalkorú előzetes, nem jogerősen elítélt

Személyi szabadság bírói elvonásával járó kényszerintézkedés hatálya alatt álló – a bűncselekmény elkövetésekor a 18. életévét még be nem töltött – terhelt (előzetesen letartóztatott) a bíróság ítéletének jogerőre emelkedéséig.

Reintegrációs őrizet

Új jogintézmény, amely a szabadságvesztés és a felelős önálló életvezetés közötti kontraszt optimalizálását szolgálja, állami szervek által felügyelt határozott időtartamú kontrol alkalmazásával. Keretében – a túlzásfoltosság enyhítése, a szabadságelvonás csökkentése és a reintegrációs célok elérése érdekében – a kisebb súlyú bűncselekmények elkövetőinek lehetősége nyílik arra, hogy bírói döntés alapján elektronikus nyomkövető alkalmazásával büntetésük utolsó hat hónapját otthonukban tölthessék.

Jogi jellegét tekintve atipikus házi őrizetet jelent.

Idegenrendészeti őrizet

A nem magyar állampolgárságú, vagy hontalan személyekkel szemben alkalmazható, a személyi szabadság korlátozásával járó rendészeti jellegű kényszerintézkedés, amely törvény alapján, és az erre feljogosított hatóság határozata alapján büntetés-végrehajtási intézetben is foganatosítható. Célja a külföldi, illetve hontalan személyek biztonságos elhelyezése annak érdekében, hogy a velük szemben elrendelt eljárások lefolytathatók legyenek, és az eljárás alá vontak a hatóságok rendelkezésére álljanak.

Ideiglenes kényszergyógykezelés

Személyi szabadság elvonásával járó, jogerős bírói ítélet nélküli büntető-eljárásjogi kényszerintézkedés abban az esetben, ha a terhelt állapota miatt megalapozhatóan kényszergyógykezelés elrendelésére sor fog kerülni. Célja a bűnisméltés megakadályozása és a terhelt gyógyításának megkezdése.

Kényszergyógykezelés

Büntetőjogi gyógyító jellegű kényszerintézkedés abban az esetben, ha a személy elleni erőszakos, vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetője az elméműködésének kóros állapota miatt nem büntethető. Elsődleges célja a gyógyítás.

Közérdekű munka átváltoztatása (fogház)

A szabálysértési eljárásban kiszabott közérdekű munka teljesítésének elmulasztása miatt alkalmazott büntetés. Átváltoztatás esetén 6 óra munka egy napi elzárásnak felel meg.

Pénzbüntetés átváltoztatása (fogház)

A szabálysértési eljárásban kiszabott pénzbírság meg nem fizetése esetén alkalmazott büntetés. Az átváltás napi tétele 5.000,- Forint.

Átadás-átvételi letartóztatott

Európai elfogatóparancs, vagy bűnügyi jogsegély alapján Magyarországról külföldi igazságszolgáltatásnak ideiglenesen vagy végleg átadott terhelt.

Bv. átvételi letartóztatott

Európai elfogatóparancs, vagy bűnügyi jogsegély alapján a magyar igazságszolgáltatásnak ideiglenesen vagy végleg átadott terhelt.

Visszaesőnek nem minősülő bűnismétlő

Ha korábban az elítélt szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, de szabadulása óta az újabb bűncselekmény elkövetéséig több, mint három év telt el. Szintén ebbe a kategóriába tartozik a fogvatartott, ha korábbi vagy jelenlegi bűncselekménye, vagy mindkettő gondatlan elkövetés volt.

Különös visszaeső

Ha az elítélt mindkét alkalommal ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekményt követ el, és az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el.

Visszaeső

Ha az elítélt korábban szándékos bűncselekmény miatt (nem feltétlenül ugyanolyan vagy hasonló jellegű) végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és szabadulása óta az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el.

Többszörös visszaeső

Ha az elítélt korábban már visszaesőként végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és az utolsó szabadulásától az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el.

Erőszakos többszörös visszaeső

Ha az elítélt többszörös visszaeső, és mindhárom alkalommal személy elleni erőszakos bűncselekményt követett el.